

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

**VZDELÁVANÍM
PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH
RÓMSKÝCH KOMUNÍT**

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKÝCH KOMUNÍT

PaedDr. Anna Kočanová

Základné vedomosti pravidiel cestnej premávky

pre žiakov ZŠ

So kampel te džanel pal o reguli andro dromeskero phiriben

2014

Vydavateľ:	Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11, 850 01 Bratislava
Autor UZ:	PaedDr. Anna Kočanová
Kontakt na autora UZ:	ZŠ P. O. Hviezdoslava Snina, Ul. Hviezdoslavova 985/20, skola@zspohsnina.edu.sk
Názov:	Základné vedomosti pravidiel cestnej premávky pre žiakov I. stupňa ZŠ
Rok vytvorenia:	<2014>
Oponentský posudok	RNDr. Rudolf Paraska
vypracoval:	
Preklad:	Anna Balogová

ISBN 978-80-565-1228-1

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním
pedagogických zamestnancov k inkluzii marginalizovaných rómskych komunít.
Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Obsah: Pherdīpen

Čo majú vedieť prváci.....	4
So mušinen te džanel o siklarde andre eršejni trjeda – <i>o prvaci</i>	
Čo majú vedieť druháci.....	6
So mušinen te džanel o siklarde andre dujto trjeda – <i>o druhaci</i>	
Čo majú vedieť tretiaci.....	9
So mušinen te džanel o siklarde andre trinto trjeda – <i>o treťjaci</i>	
Čo majú vedieť štvrtáci.....	12
So mušinen te džanel o siklarde andre štarto trjeda – <i>o štvrtaci</i>	
Pracovný list č. 1	14
Keripno, buťakero ťil- <i>papiris 1</i>	
Pracovný list č. 2	16
Keripno, buťakero ťil- <i>papiris 2</i>	
Malý dopravný test	18
Cikno dopravno - dromeskero testos	
Pracovný list č. 3	21
Keripno, buťakero ťil- <i>papiris 3</i>	
Pracovný list č. 4	23
Keripno, buťakero ťil- <i>papiris 4</i>	

ČO MAJÚ VEDIĘ PRVÁCI ?

SO MUŠINEN TE DŽANEL O SIKLARDE ANDRE ERŠEJŇI TRJEDA – O PRVACIP

1. Povinnosti chodca na chodníku

So mušinel te kerel pro drom o phirado

Chodec chodí po pravej strane chodníka. Tam kde nie je chodník, chodci chodia vľavo.

Útvar – skupina detí ide po pravej strane vo dvojiciach – po tme osvetlení vpredu po oboch stranách bielym svetlom, vzadu po oboch stranách červeným svetlom.

Palo chodníkos- o *phirado phirel pašes leskero duraleder kotoreske, savo hin le dromestar čačo – pravo- seraha*. Odoj kaj nane o chodníkos, o phirade phiren pašes leskero duraleder kotoreske, savo hin le dromestar bajogašni – *lavo-seraha*.

Buteder čhavore džan pale čačikaňi-*pravo* sera, dujdžane sar keteša jekhetanes – kana hiňi raťi, anglal mušinen palo so duj sera te avel svitimen tele parne vilaňiha - *vudutoha*, u palal, palo so duj sera loľo vilaňiha – *vudutoha*.

**Nesprávna chôdza po pravej
strane cesty, ktorá nemá
chodník.**

**Nalačho phiriben le phiribnaske,
savo džal pale čačikaňi- *pravo*
sera dromeha, kaj nane phiribno-
o chodníkos.**

2. Priechody pre chodcov

Po priechode pre chodcov chodci chodci po pravej strane – najviac dvaja vedľa seba.

Odoj kaj hin przechodos vašo phirade, pjiren jojn pale čačikaňi sera . Nek buteder, dujdžane paše peste

3. Svetelné signály O Vilaňiskere – vuduteskere siganli

Pre chodcov sa používajú svetelné signály dvojfarebnej sústavy. Červené svetlo znamená stoj, zelené svetlo znamená chodč.

Vašo o chodci- phirade hine o vilaňiskere – *vuduteskere siganli*, dujbarevno sustavi (*jekhetanibneskere butedera*). Lolo vilaňis – *vudud* znameňinel ač, zejno vilaňis – *vudud* znameňinel dža.

4. Jazda na bicykli Kana džas-trades pre bicigľa.

Prvák môže jazdiť na bicykli po vozovke len v sprievode osoby staršej ako 15 rokov.

O prvakos-eršejnutno *andre siklardi* šaj džal-tradel pre bicigľa palo o drom čak te leha džal varesavo phureder manuš, phureder sar 15 beršengero.

5. Dopravné značky, ktoré majú poznáť prváci

O Dopravno značkici - *Dromeskere sīkavutne, save mušinen te prindžaren*
o prvaci-eršeijnutne andre siklard'i

Pozor chodci

Pozor deti

Obytná zóna

Zákaz vjazdu
ručných vozíkov

Zákaz vstupu
chodcov

Koniec obytnej zóny

Značky sú preložené do RJ postupne z Ľava do prava:

Vid'azin- merkin o chodci-phirade

Vid'azin- merkin o čhavore

E bešavibnaskero than-zona kaj dživen manuša

Zaphandlo drom vozikenge save pes ispiden

Zaphandlipen le chodcenge – phiravutnenge

Agor le bešavibnaskero thaneske -zonake kaj dživen manuša

Cestička pre chodcov

Podchod alebo nadchod

Cestička pre chodcov a cyklistov

Priechod pre chodcov

Značky sú preložené do RJ postupne z ľava do prava:

Dromoro prejkalo chodci-phirade

O teluno drom (podchodos) vaj upralo drom (nadchodos)

Dromoro prejkalo chodci-phirade thaj prejakalo biciglengere

O teluno drom (podchodos) prejkalo chodci-phirade

ČO MAJÚ VEDIET DRUHÁCI ?

**SO MUŠINEN TE DŽANEL O SIKLARDE ANDRE DUJTI TRJEDA -
O DRUAHCI?**

1. Pešia zóna *Than (zona) kaj phiren čak o phirade- o chodci*

V pešej zóne platia všetky pravidlá pre chodcov na chodníkoch. V pešej zóne je jazda na bicykli zakázaná.

Andro than (*zonate*) kaj phiren čak o phirade- o chodci ačhel zorales savore pravidli –*god'aver lava (oda so pes mušinel te kerel pro drom)* hine vaš savore phirade - chodci, mušinen pre lende pes te rakinel baro zorařipen. Andro than (*zonate*) kaj phiren čak o phirade- o chodci naští ňiko džal, tradel pre bicigľa.

THAN (ZONA) KAJ PHIREN ČAK O PHIRADE- O CHODCI

2. Základné povinnosti cyklistov

Zakladno- bejzutne keripena, save mušinen te kerem o bicigli.

- Na bicykli sa môže jazdiť samostatne na vozovke od 10 rokov.
- Cyklisti smú jazdiť len jednotlivo za sebou.
- Na bicykli sa jazdí pri pravom okraji cesty.
- Pri jazde na bicykli musíš držať riadiidlá a mať nohy na šlapadlách.
- Nesmieš jazdiť na bicykli po chodníku.
- Cyklistická prilba ti môže zachrániť život.
- Na bicykli sa jazdí najmä po cestičke pre cyklistov.

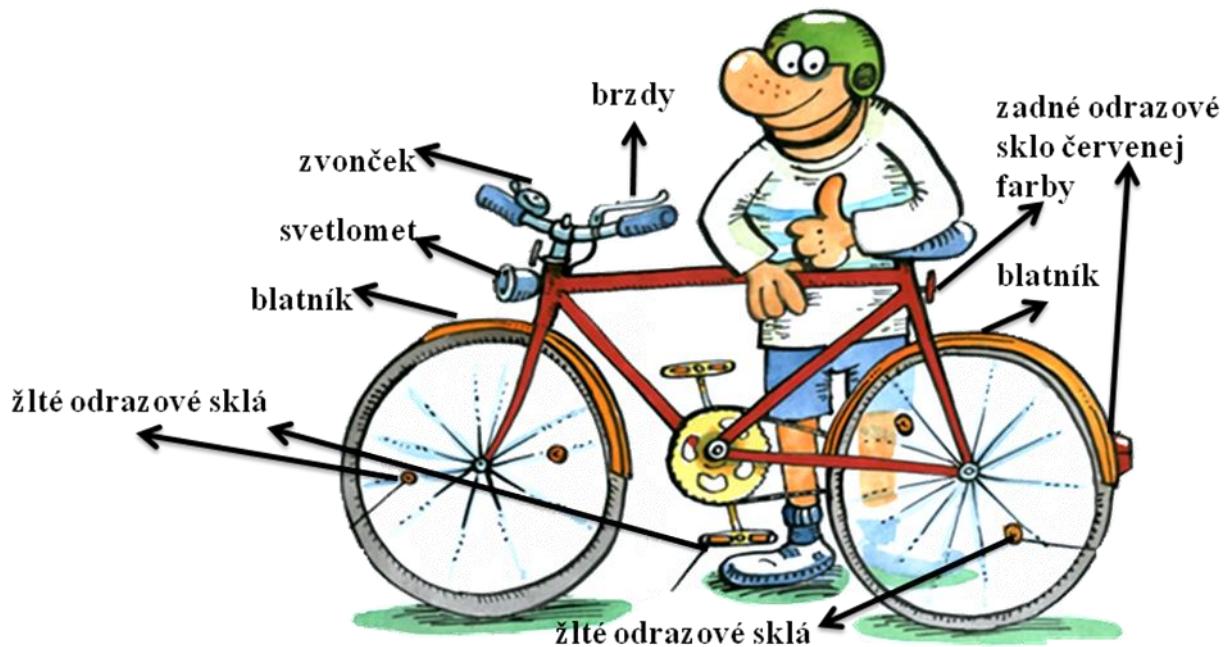
- Pre bicigľa šaj džal-tradel dromeha korkoro čak oda, ko hino 10 vaj buteder beršengero.
- O biciglisti šaj džan-traden pre bicigľa, čak jekh pala avreste – *adre šorica*.
- Pre bicigľa pes džal-tradel pašo čačipnaskero –*pravo* kothor dromeske.
- Kana džas-trades pre bicigľa, mušines o kormaňos te chudel vastenca u o čanga tuke hine pro vezetašne-*šlapadli*.
- Našti džas-trades bicigľaha palo o phirado-*chodníkos*.
- E biciglašni prilba-helma tuke šaj zachraňinel (*kerel baro šegitipen*) o dživipen.
- Pre bicigľa pes džal-tradel nek buteder dromoreha vašo bicigľi.

3. Povinné vybavenie bicykla

So mušinel tel pre bicigľa

- Účinné blatníky,
- dve od seba nezávislé brzdy,
- žlté odrazové sklá na obidvoch stranách šliapadiel a kolies,
- zadné odrazové sklo červenej farby,
- svetlomet schváleného typu, ktorý svieti dopredu bielym svetlom, dozadu červeným svetlom,
- zdroj elektrického prúdu,
- zvonček.
- Lačhe blatníka,
- Duj /korkorestar/kerde ačhavibnaskere – o brzdi,
- Šarge klejčina save pal-pale maren o viľaňis-*vudut*, hine pro vezetašne-*šlapadli*, thaj pro keriki,
- Paluňi klejčin savi pal-pale marel o viľaňis-*vudut*, hiňi loľi barvatar,

- Svetlometos – *Labardo vilaňis - vudut ajso savo rakinel o hakajenca palo leskero tipos, ajso savo sitinel anglal parne viľaňiha-vudutoha, u palal lole viľaňiha-vudutoha*
- Zdrojos palo o elektrikašno prudos,
- Zvončekos – harangašno.

5. Dopravné značky, ktoré majú poznáť druháci

O Dopravno značkici - *Dromeskere sikavutne, save mušinen te prindžaren o druhaci- ola so phiren andre dujti trjeda.*

Pozor, priechod
pre chodcov

Nerovnosť
vozovky

Železničné
priecestie bez
závor

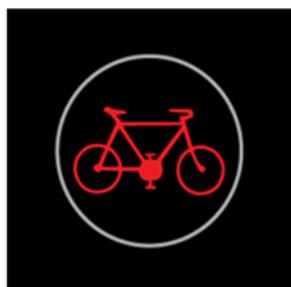
Priechod pre
cyklistov

Cestička pre
cyklistov

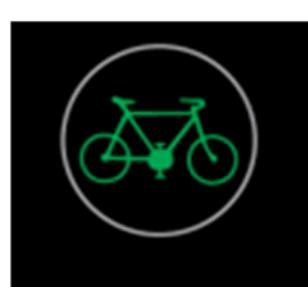
Pešia zóna

Signál pre
cyklistov so
znamením
„Stoj“

Signál pre
cyklistov so
znamením
„Pozor“

Signál pre
cyklistov so
znamením
„Vol’no“

Značky sú preložené do RJ postupne z ľava do prava:

Vid'azin, merkin dromoro-prjechodos prejkalo chodci-phirade

Nalačho drom- rozmardo

Vonateskero drom bijo phandle zavori

Kadarig džan-traden čak o bicigl'i

Dromoro prejkalo bicigl'i

Than (zona) kaj phiren čak o phirade- o chodci

O signalos – sikhaviben „AČ !“ oleske savo džal- tradel pre bicigl'a

O signalos – sikhaviben „VIĐAZIN – merkin !“ oleske savo džal- tradel pre bicigl'a

O signalos – sikhaviben „DŽA !“ oleske savo džal- tradel pre bicigl'a

ČO MAJÚ VEDIEŤ TRETIACI ?

**SO MUŠINEN TE DŽANEL O SIKLARDE ANDRE TRINTO TRJEDA –
O TREŤJACI ?**

1. Ďalšie povinnosti cyklistov

Mejk aver so mušinen ola so džan-traden pro bicigl'i

Cyklista nesmie jazdiť na diaľnici!

O biciglistas naši džal -tradel bare dromeha - d'jalňicaha !

Cyklista nesmie viest za jazdy psa!

O biciglistas naši kana džal –tradel, cirdel, lidžel peha rukones!

2. Znamenie o zmene smeru jazdy

**Sikhaviben, des znameňos kaj čerines o smeros
džas-trades aver seraha**

Cyklista dáva znamenie o zmene smeru jazdy upažením rukou vpravo, alebo vľavo.

O bicigľašno kerel sikhaviben, del znameňos kaj čerinel o smeros džal-tradel aver seraha avka, kaj sikhavel musaha pre čačkaňi-pravo, vaj bajagašni – ľavi sera.

Znamenie sa dáva pred začatím jazzného úkonu včas a zreteľne. Rukou ohnutou v lakti hore sa dáva znamenie o zmene smeru jazdy na opačnú stranu.

O znameňos - kaj čerines o smeros, džas-trades aver seraha pes kerel mejk prejkal oda kana čačo imar čerines o smeros. Musaha savi bandăres andro jepaš, upre la thoves, pes kerel akor, kana kames te džal-te tradel pre aver, visardí sera dromeske.

3. Výstražné znamenia

Vid'azutno-merkindo keripen-znameňos

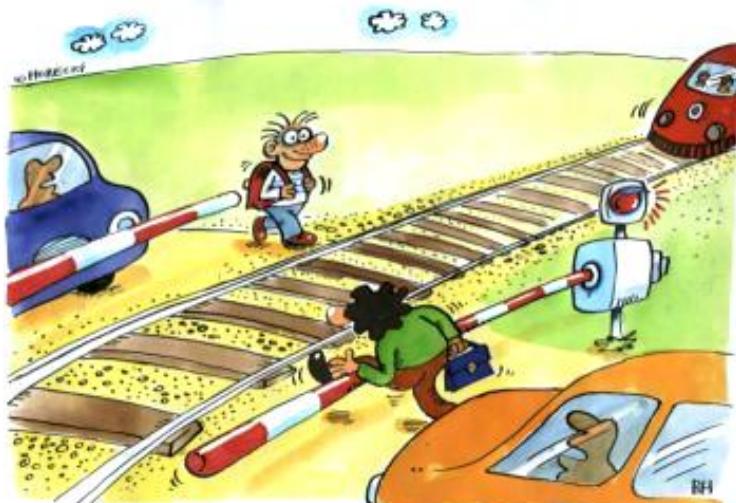
Vodič smie dávať výstražné zvukové znamenia len vtedy, ak je to potrebné na odvrátenie nebezpečenstva, cyklista dáva výstražné znamenie zvončekom.

Oda so vezetinel-vodčicos šaj del viďazutno-merkindo hangostar kerdo keripen-znameňos čak akor, kana kampel te čhingerel, phagerel vareso so pes šaj čhel pre bibacht, *dukhavipen sastípnaske*, o biciglištas del o viďazutno-merkindo hangostar kerdo keripen-znameňos le hangoskereha – *zvončekoha*.

4. Železničné priecestia Vonateskere droma zaphandle zavorenca-prjcesti

Každý účastník cestnej premávky je povinný presvedčiť sa, či môže bezpečne prejsť cez železničné priecestie. Na železničné priecestie sa nesmie vchádzať ak sa závory spúšťajú, sú spustené, alebo ak sa zdvihajú.

Každý účastník cestnej premávky je povinný presvedčiť sa, či môže bezpečne prejsť cez železničné priecestie. Na železničné priecestie sa nesmie vchádzať ak sa závory spúšťajú, sú spustené, alebo ak sa zdvívajú.

Sako jekh ko hino pre dromeskeri premavka mušinel eršejno te kerel, mejk sigeder kana kamel te džal-te tradel prejkalo vonateskero drom, savo hino zaphandlo zavorenca-prjecestoha, te dýanel kaj šaj džal, dikhel , viďazinel pre savore sera. Pro kada kothor vonateskere dromeske našti džal-tradel te hine o zavori pes mukel tele, phanden pes tele, hine phandle tele vaj pes cirden, hazden upre.

4. Dopravné značky, ktoré majú poznáť tretiaci

O Dopravno značkici - Dromeskere sikavutne, save mušinen te prindžaren o trejaci- ola so phiren andre trinto trjeda.

Značky sú preložené do RJ postupne z ľava do prava:

Zákruta vpravo

Zákrutav ľavo

Dvojitá zákruta prvá vpravo

Sneh, alebo poľadovica

Zúžená v ozo vka / z oboch strán/

Nebezpečenstvo šmyku

Železničné priecestie
so závorami

Svetelné signály

Práca na ceste

Band'arel pes o drom – čačikaňi –pravo seraha

Band'arel pes o drom – bajogašni –ľavo seraha

Duvar pal peste band'ard'o drom, eršejno pes band'arel čačikaňi –pravo seraha

Jiv, vaj drom učhardo jejgoha

O drom ela saneder (*palo so duj seri*)

Viďazin – merkin pro šmikos

Vonateskero drom, savo hino zaphandlo zavorenca-*prjcestos*

Viľaňiskere-vudutakere signalli – sikavibena

Kerel pes buti pro drom

Značky sú preložené do RJ postupne z ľava do prava:

Zákaz odbočovania
vpravo

Zákaz zvukových
výstražných znamení

Daj prednosť v jazde
električke!

Daj prednosť
v jazde !

Stoj, daj prednosť
v jazde !

Zákaz vjazdu
vyznačených
vozidiel

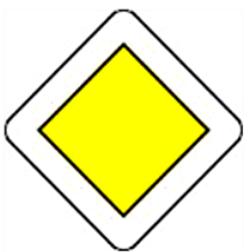
Zákaz vjazdu
všetkých
vozidiel

Zákaz vjazdu
všetkých vozidiel/v
oboch smeroch/

Zákaz vjazdu
cyklistov

Hlavná
cesta

Koniec
hlavnej cesty

Slepá cesta

Jednosmerná
premávka

Zaphandlo drom ke čačikaňi sera(pravo)

Našti pes del vid'azutno-merkindo hangostar kerdo keripen-znameňos

Muk kaj te džal, te tradel eršejni e električka

Užar, muk avres kaj te džal!

Zaačhav, muk avres kaj te džal!

Zaphandlo drom savore akale vozidlenge

Zaphandlo drom savore vozidlenge

Zaphandlo drom savore akale vozidlenge/ palo so duj smeri

Zaphandlo drom le biciyglunge

Šerutno drom

Agor šerutno dromeske

Koro drom

Šaj džas – trades čak jehkh seraha /smeroha

ČO MAJÚ VEDIET ŠTVRTÁCI ?

SO MUŠINEN TE DŽANEL O SIKLARDE ANDRE ŠARTO TRJEDA

- O ŠTVRTACI

1. Vymedzenie pojmu vodič, chodec So ho o pojmi vezejutno - šofejris, phirado-chodcos

Vodičom je osoba, ktorá viedie motorové vozidlo, alebo nemotorové vozidlo, alebo električku.

Vezejutno – šofejris hi ajso ajso manuš, savo tradel-džal le motorašno vozidloha, vaj na motorašno vozidloha, vaj električkaha

Chodec je účastník cestnej premávky, ktorý sa pohybuje pešo.

Chodec je aj osoba, ktorá napríklad tlačí alebo ťahá sánky, detský kočík.....

O phirado-chodcos hi ajso manuš pro drom, savo džal pešunes-phirel.

O phirado-chodcos hino thaj manuš, savo šaj ispidel vaj cirdel o sanki, čavorikaňi kočíka...

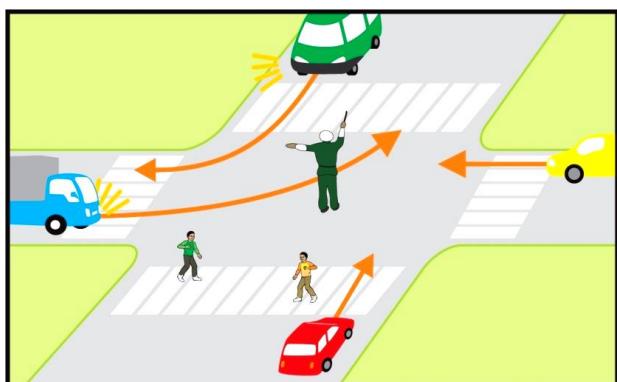
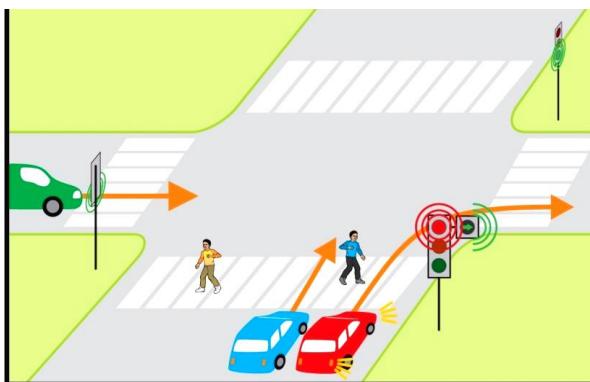
2. Križovatka E Kerestoskeri-križovatka

Križovatka je miesto, v ktorom sa cesty pretínajú, alebo spájajú. Za križovatkou sa nepovažuje vyústenie poľnej cesty, ani lesnej cesty, na inú cestu.

Križovatka s riadenou premávkou môže byť riadená svetelnými signálmi, alebo príslušníkom polície.

E Kerestoskeri-križovatka hi than, kaj pes o droma prerakinen-križinen, jekh palo dujto vaj kerem jekhetaňiben. E Kerestoskeri-križovatka nane o drom savo pes rakinel ko phuvakero, vešakero, vaj aver drom.

E Kerestoskeri-križovatka pre savi hiňi thodo chuľajipen, šaj hiňi riadimen vilaňiskere-vudutoskere signalenca, vaj dromeskere phanlenca-šingunenca.

3. Jazda cez križovatku Sar pes džal-tradel pale kerestoskeri-križovatka

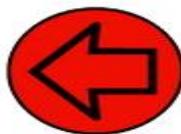
Vodič, ktorý prichádza na križovatku po ceste označenej ako vedľajšia cesta, je povinný dať prednosť v jazde vozidlám prichádzajúcim po ceste hlavnej. Ak prednosť v jazde nevyplýva z hlavnej cesty, je vodič povinný dať prednosť v jazde vozidlám prichádzajúcim sprava.

O vezejimen-vodčos, savo avel ke kerestoskeri-križovatka dromeha savo nane šeralo, mušinel te mukel savore olen ko džan-traden šeralutno dromeha. Te kajso drom nane pikero zančkicaha-droemskeri sikavutňaha, akor o vezejimen-vodčos mušnel te mukel te džal-te tradel olen savoren save aven khatare čaćikaňi-pravo seratar.

5. Svetelné signály Vilaňiskere-vudutoskere signali

Svetelné signály sú trojfarebnej sústavy / s guľatými svetlami so šípkou, alebo šípkami/ Vilaňiskere-vudutoskere signali hine trinbarvengere sustavi/gulate vilaňenca-vudutenca thaj šipkaha-šípkanca – sikhade.

ZÁKLADNÉ SVETELNÉ SIGNÁLY

S 2a
Signál s červeným svetlom
pre jeden smer so znamením „Stoj!“
(vzor)

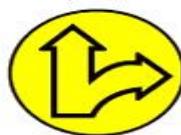
S 2b
Signál so žltým svetlom
pre jeden smer so znamením „Pozor!“
(vzor)

S 2c
Signál so zeleným svetlom
pre jeden smer so znamením „Voľno“
(vzor)

S 3a
Kombinovaný signál s červeným svetlom
pre dva smery so znamením „Stoj!“
(vzor)

S 3b
Kombinovaný signál so žltým svetlom
pre dva smery so znamením „Pozor!“
(vzor)

S 3c
Kombinovaný signál so zeleným svetlom
pre dva smery so znamením „Voľno“
(vzor)

ZAKLADNO-BEZUTNE

VILAÑISKERE-VUDUTOSKERE SIGNALA

O signalos le lole viñañiha-vudutoha prejkalo jekh smeros,
savo tuke sikhavel „AČ!“

O signalos le lole viñañiha-vudutoha prejkalo duj smeri,
savo tuke sikhavel „AČ!“

O kombinašno signalos le šargo viñañiha-vudutoha prejkalo jekh smeros,
savo tuke sikhavel „VIÐAZIN – merkin bo imar džaha-tradeha!“

O kombinašno signalos le šargo viñañiha-vudutoha prejkalo duj smeri,
savo tuke sikhavel „VIÐAZIN – merkin bo imar džaha-tradeha!“

O signalos lezejno viñañiha-vudutoha prejkalo jekh smeros,
savo tuke sikhavel „DŽA - trade!“

O kombinašno signalos lezejno viñañiha-vudutoha prejkalo jekh smeros,
savo tuke sikhavel „DŽA - trade!“

Pracovný list č.1 Keripno, buťakero l'il-papiris 1

Policajt v premávke O Phnalo-šinguno andre premavka

Policajt riadi premávku najčastejšie tam, kde nie sú semafory. Pri riadení premávky na križovatke používa **smerovku** a **zastavovací terč**.

O Phnalo-šinguno kerel chuľajipen, vezetin e premavka odoj, kaj nane semafora. Pre kada chuľajipen la premavkake hi les **smerovka-sikavutňi** thaj **terčos pro ačhaviben**.

STOJ!

Platí pre smer, ku ktorému stojí policajt celom alebo chrbtom.

AČ!

Prejkalo smeros, ke savo ačhel o Phnalo-šinguno čekateha vaj dumoha

VOLNO!

Platí pre smer, ku ktorému stojí policajt bokom.

ŠAJ DŽAS-trades !

Prejkalo smeros, ke savo ačhel deštoha o Phnalo-šinguno seraha

POZOR!

Pripravuje sa zmena v riadení premávky, do križovatky už nemožno vojsť a treba ju urýchlene opustiť.

VIĎAZIN – merkin !

Kerel pes čeripen pro chuľipen la premavkake, andre kerestoskeri-križovatka imar ňiko našti džal u mušinel sig latar te džal avri.

TROJSTRANNÝ UZÁVER!

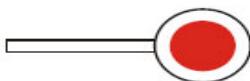
Vodiči môžu jazdiť len v smere, ktorý ukazujú ruky policajta, chodci prechádzajú za chrbtom policajta.

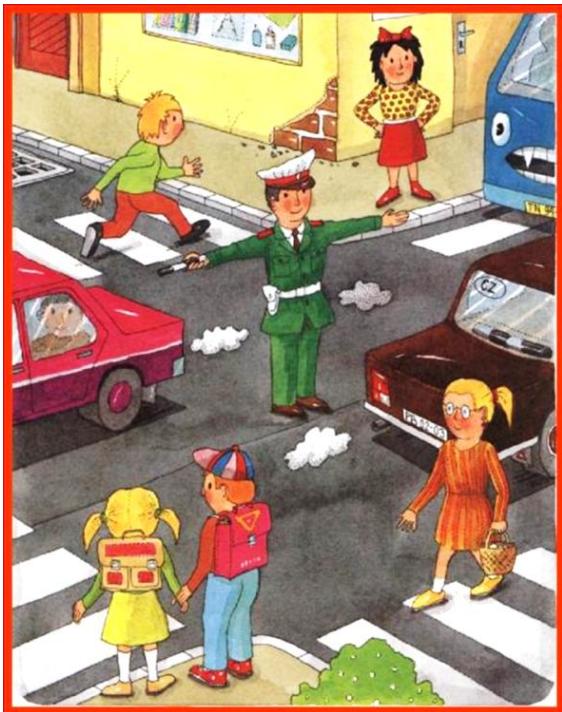
TRIN SEJRAKEROP HANLDIPIEN !

O vezetašne-vodiča šaj džan-traden čak ole smeroha, savo sikhavel vastenca o Phanlo-šinguno seraha, o phirade-chodci phiren palo dumo le Phanleha-šinguneha.

Pomenuj na obrázku smerovku a zastavovací terč.

Irin telo kipocis so hin e smerovka-sikavutňi thaj terčos pro ačhaviben.

Povedz, prečo
nemôžu dvaja
školáci rýchlo
prebehnúť
križovatku?

Phen, soske našti
o duj siklárde-
školaci sig te
predenašen
khatare keresteskeri-
križovatka?

Čo sa môže stat'? So pes šaj ačhel?
Prečo by si to nikdy neurobil?
Soske bi tu akada ſikana nakerehas?

1. Odpovedz na otázky pri obrázku.

Phen pale pro phučavibena, save hine pašo kipocis.

---

2. Nakresli čo má policajt v ruke keď riadi premávku. Ako sa to volá? Čo používa na zdôraznenie jeho pokynu ? (nakresli)

Rajzoľin so hi le phanles-ſingunes andro vast, kana kerel chulajipen-vezetinel e pramavka. Sar pes akada vičinel? Soha peske ſegitinell kana sikhavel so te kerel savore pro drom? (rajzoľin)

Pracovný list č.2 Keripno, buťakero l'il-papiris 2

Dopravné predpisy

O dopravne paračojinde-predpisi

(oda so pes mušinel te kerel pro drom)

hine vaš savorenge u but zorales pes rakinен pre godи

Vyber zo slov v zátvorke (**cyklisti, vpravo, nevychádzaj, stoj**) vhodné slovo a dopíš ho do vety.

Le avri lavendar andro zaphandle jekh lav: (**bicigľašne, čačikaňi-pravo sera, na av avri, ač**) u irin-pisin les andro charne lava-veti.

1. Pred vstupom na vozovku sa vždy pozrieme vľavo a potom _____
Kana džav pro drom, furt dikhav eršejno pre bajogašni-ľavo sera u pajk
2. Signál s červeným svetlom v tvare stojaceho chodca znamená _____
O Signalos le lole vilaňiha-vudutoha, ačhando phirado-chodcoha phenel tuke, kaj so te keres? _____
3. _____ smú jazdiť len jednotlivo za sebou.
_____ šaj džan-traden čak jekh pal dujto, pala peste.
4. _____ na vozovku spoza zaparkovaných vozidiel, ktoré ti znemožňujú výhľad na cestu.
_____ pro drom khataro zaačhade, parkimen motora, save tuke zaučharen o dikhiben pro drom.

Správnu odpoveď podčiarkni. Čačikano- lačho vakeriben počjarkin.

1. Na vyznačených priechodoch pre chodcov sa prechádza v pravej polovici priechodu.
Odoj kaj hine pro drom kerde przechodi vašo phirade-chodci, pes phirel pala lende, ke lengero čačikano-pravo kothor.

áno - nie he - na

2. Ak riadi križovatku policajt, pre smer, ku ktorému stojí čelom alebo chrbtom, platí znamenie voľno.

Te kerel chuľajipen-vezetinel e kerestoskeri-križovatka o phanlo-šinguno u tuke joj ačhel čekateha vaj dumeha, hi čačo oda kaj šaj tu džas-trades?.

platí - neplatí čačipen - horajipen

3. Táto značka znamená „Pozor, chodci“.

Kadi sikađi- značkica hi „Viđazin-merkin, o phirade-chodci“.

správne – nesprávne mišto – na mišto

Ku každej dopravnej značke 1 až 3 správne prirad šípkou jej názov a až c:

Ke tako jekh dopravno sikađi-značkica 1 či ko 3 godaver prithov šipkaha sar pes vičinel a či ko c:

1)

a) Cestička pre chodcov a cyklistov

2)

b) Zákaz vjazdu bicyklov

3)

c) Svetelné signály

- a) Dromoro prejaklo phirade-chodci thaj bicigl'i
- b) Zaphandlo drom prejkalo bicigl'i
- c) Vilaňiskere-vududakere signali

Malý dopravný test Cikno dopravno - dromeskerov testos

1. Otázka: **Po ktorej strane chodníka majú chodiť chodci?**

Phučaviben: **Pal savi sera phiradeske-chodníkoske mušinen te phiren o chodci-phirade?**

- A) po ľavej pale bajogašni-ľavo
- B) po pravej pale čačikaňi-pravo
- C) po strede chodníka le maškareha

2. Otázka: **Po ktorej strane cesty musia chodiť chodci, ak vedľa cesty nie je chodník?**

Phučaviben: **Pal savi sera dromeske mušinen te phiren o chodci-phirade, te odoj nane phirado chodníkos?**

- A) po ľavej pale bajogašni-ľavo
- B) po pravej pale čačikaňi-pravo
- C) po stredovej čiare cesty pale dromeskeri, maškarutní čjara

3. Otázka: **Pre koho sú určené dopravné značky?**

Phučaviben: **Vaš kaste hine o dopravno sikade-značkici ?**

- A) pre autá Vašo motora
- B) pre cyklistov a motorkárov vašo bicigľisti thaj motorakri
- C) pre všetkých účastníkov dopravy vaš savorenge, save hine pro droma, kerem doprava

4. Otázka: **Vodičský preukaz nie je potrebný pri jazde na:**

Phučaviben: **O vezetašno-vodičsko prevkazis nakampel oleske ko džal-tradel:**

- A) aute **motoris**
- B) motorke **motorka**
- C) bicykli **bicigľa**

5. Otázka: **Čo musí chodec alebo cyklista urobiť, aby ho vodiči na ceste lepšie videli?**

Phučaviben: **So mušinel o phirado-chodcos vaj o bicigľašno te kerel, kaj les aver vezetašne-vodiča feder te dikhen?**

- A) kývať na vodičov **te kivinel-upre/tele vastenca pro vezetašne-vodiča**
- B) kričať alebo pískať **te vičinel-vriskinel vaj te piskinel**
- C) nosiť reflexné pásky alebo svietivé oblečenie **te phiravel refleksno paski vaj jagašno-somnakuno uraviben-gada**

6. Otázka: **Čo robí policajt stojaci s rozpaženými rukami v strede cesty?**

Phučaviben: **So kerel o phanlo-šinguno, kana ačhel maškares dromeske u sikhavel kavka vastenca?**

- A) vyberá pokuty kidel avri love- **o pokuti**
- B) kontroluje vodičov, či dodržujú predpisy **kontrolinel le vezetašnen-vodičen, či kerel lačhariben le dopravno paračojinde-predpisenge**
- C) riadi dopravu namiesto semaforov **kerel chuľajipen pre doprava, vašo semafora**

7. Otázka: **Čo je to zebra?**

Phučaviben: **So hi e zebra?**

- A) výstražná značka Pozor, výskyt zveri **viďazošni- merkindi sikad'i-značkica Viďazin-merkin, hi adaj alati-zveri**

- B) priechod pre chodcov prjechodos vašo phirade - *chodci*
C) prezývka policajta *nevos sar vičinen jekhes phanles-šingunes*

8. Otázka: **Koľko farieb má semafor pre chodcov?**

Phučaviben: **Keci barvi hi pro semaforus prejkalo phirade-chodci?**

- A) 2
B) 3
C) 4

9. Otázka: **Čo znamená táto dopravná značka?**

Phučaviben: **Savi hi, so phenel akadi sikad'i-značkica?**

- A) Daj prednosť svetelnej signalizácie *Muk kaj te džal te tradel eršejno o dromeskero viľaňis/vudut*
B) Zákaz používania svetelnej signalizácie *Phandlīpen - Naští pes použinel o dromeskero viľaňis/vudut*
C) Pozor svetelná signalizácia *Viďazin-merkin o Semaforos-dromeskero viľaňis/vudut*

10.Otázka: **Čo znamená tátó dopravná značka?**

Phučaviben: **Savi hi, so phenel akadi sikad'i-značkica?**

- A) Daj prednosť v jazde vlaku! Muk kaj te džal-te tradel eršejno o vonatos!
- B) Zákaz prechádzania vlakov. Phandľipen - Naští pes predchadzinen o vonati
- C) Pozor, na ceste je železničné priecestie bez závor! Viďazin-merkin, pro drom hin vonateskero prjecestos bijo phnadľipen - zavoril

Vedeli ste odpovedať na všetky otázky? Boli vaše odpovede správne? Tu ich máte:

Džand'an te phenel pal pale pre savore phučavibnena? Sas tumare pal pale phendel lava lačhe? Akadaj len šaj arakhen:

(1.-B, 2.-A, 3.-C, 4.-C, 5.-C, 6.-C, 7.-B, 8.-A, 9.-B, 10.-C

Pracovný list č.3 Keripno, buťakero l'il-papiris 3

Reflexné prvky O Refleksno prvki -kothorora

- Pred jazdou na bicykli si obleč pestré oblečenie.
- Šedé alebo tmavé oblečenie nie je dobre viditeľné a vodiči ťa môžu prehliadnúť
- Za zníženej viditeľnosti musíš mať na sebe viditeľne umiestnené reflexné prvky alebo oblečený reflexný bezpečnostný odev.
- Reflexný prvak, teda reflexné pásky, reflexné lemovky, reflexné samolepky si vždy umiestní na seba alebo na svoj odev, ale nikdy nie na bicykel.

- Ur pes na kale gadenca, kana džas pes te biciglinel, kaj tut feder te díhol pro drom, namušinen tut o vezetašne-vodčiči mištes te dikhel.
- Kana avri nane lačho dikhaviben, mušines pre peste te del o refleksno prvki-*kothororora* vaj ajso refleksno gada pre tute mušines te urel.
- O refleksno prvki-*kothororora*, sar o refleksno pasky, refleksno lemovki, refleksno korkorolepinde, peske furt thven, rakinien pre peskero deštos, vaj re peskere gada, numa ňikana na pre bicigla.

E Refleksno paska

Reflexná páska

**Reflexná vesta
pre cyklistov**

E Refleksno vesta vašo bicigľašne

E Refleksno ruksakos

**Reflexný
ruksak**

**Reflexné
samolepky**

O Refleksno korkorelepinde

O Refleksno čjapki-šiltovki

**Reflexné
šiltovky**

Prečiarkni obrázky, ktoré nepatria medzi reflexné pomôcky.

Prečjarkin ola kipici, pre save nane rajzol'imen o refleksne šegitingere-ažutipne

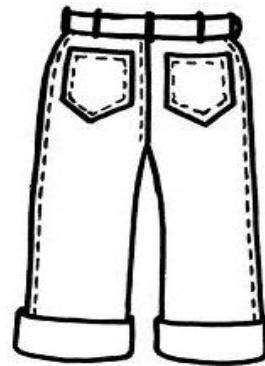
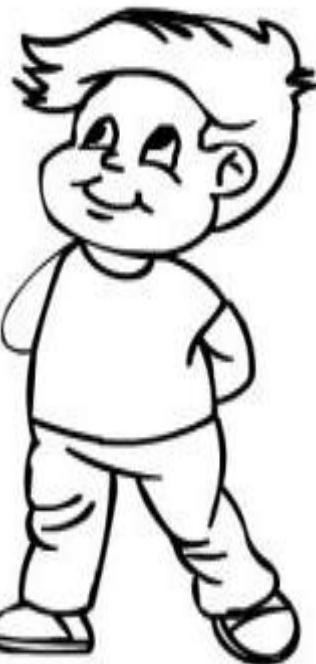
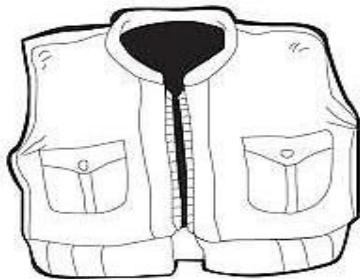

Pracovný list č.4 Keripno, buťakero l'il-papiris 4

Vidieť a byť videný Te dikhel thaj kaj tut te dikhen

Pomôž chlapcovi s obliekaním! Vymaľuj oblečenie tak, aby videl a bol videný za tmy, hmly a hustého dažďa! Nezabudni na reflexné prvky a pestré oblečenie!

Šegitin-ažutin le čhavoreske le uravibnaha. Feštejin-mařin avri o gada avka, kaj joj te dikhel u les kaj savore mištes te dikhen, kana hi rati, hmla thaj kana buchles del o brišind! Nabister pro refleksno prvki-kotorora thaj sitašno-samnakune gada.

Čo chlapcovi chýba, aby videl za tmy?
So le čhavores nane, kaj te dikhel raři?

